

Dette princip praktiseres i en række lande, fra hvilke værdifulde oplysninger kan hentes.

Odontologiske hjælpekræfter i andre lande.

Tandplejere er, som nævnt i bilag B., indført i flere lande. Når tandplejerne, som planlagt, bliver indført i Danmark, vil de betyde en væsentlig forøgelse af den forebyggende indsats — ikke mindst i skoletandplejen.

Udover denne kategori af hjælpekræfter har man i udlandet også beskæftiget sig med hjælpekræfter, som kan overtage visse af de tekniske, rutinemæssige behandlingsprocedurer.

I New Zealand indførte man for 50 år siden en hjælpekræftkategori — „Dental Nurses“ — med arbejdsområde inden for skoletandplejen (6-14 år gamle børn) og småbørn over 2½ år. Dental Nurses har en 2-årig uddannelse, som gør dem i stand til at plumbere mælketænder og blivende tænder, at trække tænder ud under lokalbedøvelse, at foretage enkle rodbehandlinger, at tænde og at foretage lokal fluorbehandling af tænderne. Yderligere giver de sundhedsplysning til børn og forældre. De arbejder udelukkende i skoletandplejen (under National Dental Service), og indsatsen dirigeres og kontrolleres af tandlæger. Dental Nurses varetager den altovervejende del af tandplejeindsatsen i skoletandplejen. Hver Dental Nurse passer ca. 500 børn med regelmæssig undersøgelse, forebyggelse, behandling og sundhedsplysning.

New Zealand har en befolkning på 2,8 mill., der er 1000 tandlæger og 1200 Dental Nurses. Der uddannes 60 tandlæger og 200 Dental Nurses årligt. Det hævdes, at New Zealand yder den mest dækkende skoletandpleje i verden, og observatører har beskrevet kvaliteten af Dental Nurse-arbejdet som værende høj. Det erkendes endvidere, at den væsentlige forbedring af tandsituationen overvejende er opnået ved en reparerende indsats — mange flere tænder bevares. Der ses derimod ingen udtalt mindskning i forekomsten af tandsygdommene.

Dental Nurse-systemer er også indført/under udarbejdelse i Malaya, Ceylon, Tasmanien, Australien og Uganda.

I England indførtes i 1960 en ordning af lignende karakter som i New Zealand. Ord-

ningen har endnu et ret begrænset omfang, og kompetencedelegeringen afgøres endeligt af de lokale sundhedsautoriteter.

I Canada anbefalede The Royal Commission on Health Services i 1964 indførelsen af Dental Nurse-lignende hjælpekræfter i børnetandplejen. Man foreslog uddannelsen af 1000 hjælpekræfter årligt fra 1966 til 1971 og derefter 1500 årligt (17.000.000 indbyggere). Uddannelsen er endnu ikke påbegyndt.

I Canada og U.S.A. er der gennemført forsøg med hjælpekræfter med mere begrænset kompetence end Dental Nurses. I disse forsøg udførte hjælpekræfterne mange tekniske procedurer i forbindelse med tandfyldning og protetisk arbejde på børn og voksne, men de foretog ikke indgreb i mundhulens væv. Samarbejdet med sådanne hjælpekræfter betød en ca. 100 pct. forøgelse af tandlægens kapacitet. Forsøgene fortsættes.

Ordninger og forsøg med hjælpekræfter med udvidet kompetence er af tandlæger og sundhedsmyndigheder verden over blevet betragtet med stor interesse. Der er stort set accept af det fagligt forsvarlige i at delegerede de omtalte funktioner til hjælpekræfter, forudsat disse er veluddannede og arbejder under tandlægelig kontrol. Der har dog også været rejst kritik af visse ordninger, dels med faglige, dels med standspolitiske begrundelser.

En „Expert Committee on Auxiliary Dental Personnel“, nedsat af The World Health Organization, udtalte i 1959: „The health professions in all countries should be informed of the ample evidence available that the dentist who makes efficient use of auxiliary personnel will be able to care for many more persons and hence render a more valuable service to the public. In many instances the dentist too may need to be given some instruction in the effective utilization of auxiliary personnel. In other words, it is as useful and important to train the professional person in the use of the dental auxiliaries as it is to train the various dental auxiliaries.“

Konklusion.

Det kan konkluderes, at man i planlægningen af et odontologisk uddannelsescenter på Nørre Fælled bør regne med en betydelig uddannelseskapaletet til odontologiske hjælpekræfter.